

# अभ्यास प्रश्न - पत्रम् (कक्षा - दशम संस्कृतम्)

प्रश्न 1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। (10 अङ्काः)

वृक्षाः पृथिव्याः भूषणानि सन्ति। ते मानवजीवनस्य आधाराः अपि सन्ति। वृक्षाः प्राणवायुम् यच्छन्ति, फलानि छायां च ददति। अतः सर्वैः वृक्षाः रक्षणीयाः।

(क) वृक्षाः कस्य आधाराः सन्ति? (ख) वृक्षाः किं किं यच्छन्ति? (ग) सर्वैः वृक्षाः किमर्थं रक्षणीयाः?

(घ) “भूषणानि” इति शब्दस्य अर्थः कः? (ङ) अस्य गद्यांशस्य उचितं शीर्षकं लिखत।

प्रश्न 2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु केषाञ्चन पञ्चानाम् उत्तराणि संक्षेपेण लिखत। (12 अङ्काः)

(क) विद्या मनुष्यं कथं अलङ्करोति? (ख) महापुरुषाः समाजाय किं कुर्वन्ति? (ग) सत्यस्य महत्त्वं किम्?

(घ) विद्यार्थीजीवनस्य लक्ष्यं किम्? (ङ) प्रकृतिः अस्मान् किं शिक्षयति? (च) सदाचारस्य फलम् किम्?

प्रश्न 3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु केषाञ्चन त्रीणाम् उत्तराणि विस्तारेण लिखत। (8 अङ्काः)

(क) विद्यार्थीजीवनस्य महत्त्वं वर्णयत। (ख) आदर्शः मित्रः कः भवति? स्पष्टयत। (ग) देशभक्तेः महत्त्वं संस्कृतेन वर्णयत।

(घ) पर्यावरणसंरक्षणस्य आवश्यकता लिखत।

प्रश्न 4. सन्दर्भ-प्रसङ्गसहितं व्याख्यां कुरुत।

उद्यमेन हि सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः।

न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः॥

प्रश्न 5. उचितं विकल्पं चित्वा लिखत। (5 अङ्काः)

1. बालकः विद्यालयं \_\_\_\_।

(क) गच्छामि (ख) गच्छति (ग) गच्छन्ति (घ) गच्छसि

2. “फलम्” इति शब्दस्य बहुवचनरूपं किम्?

(क) फलाः (ख) फलानि (ग) फले (घ) फलम्

3. “अहम्” इति शब्दस्य षष्ठीविभक्तिः—

(क) मम (ख) मया (ग) मह्यम् (घ) अहम्

4. “पठ्” धातोः लट्-लकारे प्रथमपुरुष-एकवचनम्—

(क) पठामि (ख) पठसि (ग) पठति (घ) पठन्ति

5. “सुन्दर” शब्दस्य स्त्रीलिङ्गरूपं किम्?

(क) सुन्दरः (ख) सुन्दरी (ग) सुन्दरम् (घ) सुन्दराः

प्रश्न 6. रिक्तस्थानानि पूरयत। (5 अङ्काः)

(क) बालकः क्रीडाङ्गणे \_\_\_\_। (क्रीड्)। (ख) अहं विद्यालयं \_\_\_\_ गच्छामि। (ग) वृक्षाः \_\_\_\_ यच्छन्ति।

(घ) माता पुत्रं \_\_\_\_ पालयति। (ङ) सत्यं \_\_\_\_ जयते।

प्रश्न 7. अधोलिखितेषु शब्देषु केषाञ्चन द्वयोः शब्दरूपाणि लिखत। (5 अङ्काः)

(क) बालक (ख) नदी (ग) फल

प्रश्न 8. अधोलिखितेषु धातुषु केषाञ्चन द्वयोः लट्-लकारे धातुरूपाणि लिखत। (5 अङ्काः)

(क) गम् (ख) पठ् (ग) कृ

प्रश्न 9. वाक्यशुद्धिं कुरुत।

(क) अहं विद्यालयः गच्छामि। (ख) बालकाः पुस्तकं पठति। (ग) सा फलानि खादति।

प्रश्न 10. अधोलिखितेषु विषयेषु केनचित् एकेन विषये संस्कृतेन अनुच्छेदं लिखत। (10 अङ्काः)

(क) मम विद्यालयः

(ख) स्वच्छता

(ग) गुरुजनस्य महत्त्वम्

प्रश्न 11. अधोलिखितेषु वाक्येषु केनचित् एकस्य संस्कृतानुवादं कुरुत। (5 अङ्काः)

(क) हमें पर्यावरण की रक्षा करनी चाहिए।

(ख) विद्यार्थी प्रतिदिन परिश्रम करता है।

प्रश्न 12. अधोलिखितेषु विषयेषु केनचित् एकस्मिन् विषये संस्कृतेन पत्रं लिखत। (10 अङ्काः)

(क) मित्राय जन्मदिनशुभेच्छापत्रम् (ख) अवकाशार्थं प्रधानाचार्याय प्रार्थनापत्रम्